

Sygn. akt I C 100/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Powalska

Protokolant: sekr. sąd. Jolanta Grelńska

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2014 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa R. K.

przeciwko Skarbowi Państwa – (...)w S.

o zadośćuczynienie

1. oddała powództwo ;
2. przyznaje Adwokat A. M. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w S. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych w tym podatek VAT w stawce 23% tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, którą nakazuje wypłacić ze środków Skarbu Państwa – Sądowi Okręgowemu w Sieradzu;
3. nie obciąża powoda kosztami procesu.

Sygn. akt I C 100/13

UZASADNIENIE

W dniu 25 kwietnia 2013 r. (data wpływu) powód R. K. wniósł pozew przeciwko Skarbowi Państwa – (...)w S. o zapłatę kwoty 120.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Uzasadniając swoje żądanie R. K. podał, iż podczas gdy odbywał karę pozbawienia wolności w pozwanym (...)przez okres roku i 8 miesięcy –warunki panujące w celach mieszkalnych były nieodpowiednie tj. panowało w nich nadmierne przeludnienie, powierzchnia przypadająca na jednego osadzonego była mniejsza niż 3 m⁽⁽²⁾⁾, kąciki sanitarne nie były trwale oddzielone od reszty pomieszczenia, cele były niedoświetlone, ściany - zagrzybione. Powód zaznaczył, że cel nie wyposażono w odpowiednią wentylację, a szpary w stolarce okiennej powodowały wychłodzenie w porze zimowej i nadmiernie wysoką temperaturę w okresie letnim. Nadto powód wskazał, że w czasie pobytu w(...)w S. narażony był na silny stres i agresję ze strony współosadzonych (pозew – k. 3 - 3v.).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc przede wszystkim zarzut przedawnienia roszczenia (odpowiedź na pozew – k.15-36).

Na rozprawie w dniu 27 stycznia 2014 r. pełnomocnik powoda potwierdził, iż okres objęty pozewem, za który powód dochodzi zadośćuczynienia to czas od 30 maja 2007 r. do 2 lipca 2008 r.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód R. K. przebywał w (...) w S. od dnia 30 maja 2007 r. do 2 lipca 2008 r. Aktualnie powód ponownie został osadzony ale odbywa karę pozbawienia wolności w (...)w W. .

(bezsporne)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia przysługującego powodowi roszczenia zasługuje na uwzględnienie i skutkuje koniecznością oddalenia powództwa.

Zdarzenia, na które wskazuje w pozwie R. K. jako rodzące szkodę rozpoczynają się z chwila jego osadzenia w pozwanym (...) tj. z dniem 30 maja 2007 roku pod rządami art. 442 § 1 k.c. W tej mierze trzeba wskazać, że przepis art. 442 § 1 k.c. , który uchylono mocą ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2007 roku, Nr 80, poz. 538) utracił swoją moc z dniem 10 sierpnia 2007 roku. Cytowana jednak wyżej ustawa nowelizacyjna w treści art. 2 stanowiła, iż do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się nowy art. 442¹ k.c. Powód dochodzi naprawienia szkody powstałej według niego w okresie osadzenia w pozwanej jednostce penitencjarnej, który rozpoczął się w dniu 30 maja 2007 r. Cały zatem ciąg zdarzeń, na które powołuje się powód jako źródło swojej szkody, rozpoczyna się od tego dnia. Przepis art. 442¹ k.c. , stanowi zaś, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Termin przedawnienia a tempore facti zaczyna bieg w chwili wystąpienia zdarzenia szkodzącego. Szkada może być przy tym następstwem ciągu zdarzeń ściśle ze sobą powiązanych, przy czym kolejne zdarzenia wpływają jedynie na rozmiar szkody. Wtedy właśnie pierwsze zdarzenie określa początek biegu terminu przedawnienia (por. wyrok S.N. z dnia 31 października 1974 r., II CR 594/74, OSN 1975, nr 12, poz. 175).

Chwilą określającą początek trzyletniego biegu przedawnienia jest moment „dowiedzenia się o szkodzie” i „osobie obowiązanej do jej naprawienia”, a nie o zakresie szkody na osobie, czy trwałości jej następstw, dlatego uznaje się, że jest to moment, gdy poszkodowany zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw zdarzenia wskazujących na fakt powstania szkody (krzywdy) i ma jej świadomość (wyrok SN z 18 września 2002 r. III CKN 597/2000; niepubl.; wyrok SA w Poznaniu z 21 marca 2006 r., I ACa 1116/05, lex nr 19451810, wyrok SA w Krakowie z 5 maja 2010 r. III APa 4/10, OSA 2011, z 3, poz. 91). W przypadku, gdy zdarzeniem szkodzącym, a właściwie krzywdzącym jest osadzenie osoby w przeludnionej celi, bez zapewnienia jej należytych warunków bytowych, sanitarnych, medycznych czy kulturalnych, ujemne następstwa tegoż zdarzenia (naruszenia dóbr osobistych) takie jak poczucie poniżenia, upokorzenia, cierpienia są odczuwane w dacie zaistnienia tych zdarzeń, a nie kilka lat później. Nie chodzi tu o krzywdę przyszłą, ale dziejącą się, odczuwaną wówczas, gdy miały miejsce zdarzenia ją wywołującą. (zob. wyrok SA w Warszawie z dnia 7.08.2012 r., I ACa 260/12, LEX nr 1238197).

R. K. przebywał w (...) w S. od 30 maja 2007 r. do 2 lipca 2008 r. Zważywszy, że powód domagał się w niniejszym postępowaniu zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku z odbywaniem kary pozbawienia wolności nie budzi wątpliwości okoliczność, że o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia dowiedział się podczas pobytu w jednostce penitencjarnej - najpóźniej w dniu, w którym opuścił (...). W tym czasie R. K. odczuwał krzywdę, dostrzegał negatywne skutki osadzenia w warunkach przeludnienia, zmagął się z codziennymi problemami wynikającymi ze specyfiki miejsca, w którym przebywał. W dniu opuszczenia (...) z pewnością zdawał on sobie sprawę z powstania szkody oraz miał świadomość podmiotu, który za szkodę tę winien odpowiadać. W ocenie Sądu Okręgowego, jeśli nawet nie liczyć terminu przedawnienia od początku osadzenia powoda w pozwanej jednostce penitencjarnej, to z pewnością przysługujące powodowi roszczenie powstało najpóźniej w dniu 3 lipca 2008 r. czyli następnego dnia po

zakończeniu pobytu u pozwanego, a to oznacza, że trzyletni termin przedawnienia roszczenia upłynął 3 lipca 2011 r. Wobec tego, pozew z 25 kwietnia 2013 (data wpływu) został złożony przez powoda po upływie terminu przedawnienia.

Marginalnie jednocześnie dodać należy, że z uwagi na uwzględnienie zarzutu przedawnienia przysługującego powodowi roszczenia, przeprowadzenie postępowania dowodowego byłoby w niniejszej sprawie niecelowe.

Z powyższych względów powództwo podlegało w całości oddaleniu.

Wobec przegrania sprawy przez powoda, reprezentującemu go w procesie pełnomocnikowi ustanowionemu z urzędu należało przyznać wynagrodzenie w jednej stawce minimalnej powiększonej o podatek VAT (§ 10 ust. 1 pkt. 25 w związku z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd nie obciążył powoda kosztami wydatków poniesionymi w sprawie przez pozwanego. Powód jest bowiem osadzony w (...), a ze złożonego oświadczenia wynika, iż nie posiada żadnego majątku ani dochodów. Zgodnie z utrwaloną już linią orzecznictwa Sądu Najwyższego pojęcie „wypadku szczególnie uzasadnionego”, przewidzianego w cytowanym unormowaniu, oznacza sytuacje procesowe odbiegające od normy, zawierające w sobie elementy społecznie uzasadnionego pokrzywdzenia i naruszające poczucie sprawiedliwości (por. postanowienie S.N. z dnia 11 sierpnia 2011r. I CZ 52/11, LEX nr 1084690). Dla oceny istnienia przesłanek zastosowania normy art. 102 k.p.c istotne jest uwzględnienie całokształtu okoliczności sprawy. Chodzi tu nie tylko o okoliczności związane z przebiegiem procesu ale również pozostające poza jego obszarem czyli dotyczące stanu majątkowego stron, ich sytuacji życiowej. Te właśnie okoliczności należy zestawiać z płaszczyzną zasad współżycia społecznego. Przy aktualnej sytuacji powoda ponownie osadzonego w (...) i podjęciu przez Sąd rozstrzygnięcia w sprawie wyłącznie wobec uznania zarzutu przedawnienia roszczeń, zasadnym było skorzystanie z instytucji przewidzianej cytowanym unormowaniem.